

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба кори диссертационии Саидзода Дилшод Саид дар мавзӯи “Самтҳои асосӣ ва тамоюлҳои таҳияи сиёсати давлатӣ дар шароити Тоҷикистони муосир” барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02. – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ

Дар шароити ҳозираи инкишофи ҷомеа сиёсати давлатӣ ва масъалаҳои гуногуни он аҳамияту ҷойгоҳи хосро касб намудааст. Махсусан, масъалаҳои таҳия, таъмини самаранокӣ ва сифати сиёсати давлатӣ самти афзалиятноки таҳқиқотҳои илмие ба ҳисоб мераванд, ки натиҷа ва оқибатҳои онҳо низоми идоракунии давлатиро муайян менамоянд. Мақом ва нақши сиёсати давлатӣ дар ҳаёти ҷомеа, давлат ва инсонӣ мушаххас раванди объективӣ мансуб мегардад, ки бисёре аз масъалаҳои дигари инкишофи умумӣ аз онҳо бармеоянд ва ё бо онҳо пайвасти ногусастанӣ доранд.

Дар рисола хусусиятҳо ва аҳамияти муҳими сиёсати давлатӣ дар низоми инкишофи давлат, ҷомеа ва инсонӣ муосир ба эътибор гирифта, шуда давлатҳои сатҳи гуногуни рушд бошанд ба раванди таҳияи сиёсати давлатӣ ва муайян намудани тамоюлоти инкишофи самтҳои асосии он таваҷҷуҳи хоса зоҳир менамоянд. Сиёсати давлатӣ дар танзим ва таъмини рушди мутаносиби тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ мусоидат намуда, махсусан дар раванди идоракунии сиёсии ҷомеа мақоми махсусро касб менамояд. Аз ин ҷост, ки сиёсатмадорон, ходимони давлатӣ, роҳбарияти кишварҳо ва иттиҳодияҳои сиёсӣ ба масъалаи таҳияи сиёсати давлатӣ, муайян намудани самтҳои асосии инкишоф ва дар амалияи ҷамъиятӣ татбиқи воқеии он диққати махсус медиҳанд.

Мубрамияти мавзӯи таҳқиқи диссертационӣ низ ба ҳамин масъалаи муҳими ҳаёти ҷомеаи муосир бахшида шудааст. Дар таҳқиқоти диссертатсия принципҳо, методҳо ва меъёрҳои мухталиф истифода шудаанд. Принципҳо ва методҳои умумиилмӣ ва махсус, методҳои мухталифи илмҳои сиёсӣ, аз ҷумла методҳои системавӣ ва сохториву функционалӣ, муқоисавӣ, методи мушоҳидаю баҳогузорӣ, инчунин методҳои дигаре дар доираи низоми донишҳои синергетикӣ мавриди истифодаи васеъ қарор гирифтаанд.

Саидзода Дилшод Саид соли 2001 ба факултети таърих ва ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии Кӯрғонтеппа (Бохтар) ба номи Носири Хусрав дохил шуда онро аз рӯи ихтисоси ҳуқуқшинос – омӯзгор бо дипломи аъло хатм намудааст. Аз соли 2007 то инҷониб дар донишгоҳи мазкур қору фаъолият намуда истодааст. Айни замон доктараби дараҷаи илмӣ

омузгори, кафедраи сиёсатшиносӣ ва муносибатҳои байналхалқии Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав мебошад. Ҷ аз соли 2019 то инҷониб унвонҷуи кафедраи номбурда мебошад. Таҳқиқи диссертатсионии худро дар мавзӯи “Самтҳои асосӣ ва тамоюлҳои таҳияи сиёсати давлатӣ дар шароити Тоҷикистони муосир” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ, дар давраи унвонҷӯӣ анҷом додааст.

Кори диссертатсионии Саидзода Дилшод Саид аз номгӯи ихтисораҳо, муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, ду боб, шаш зербоб, хулоса, тавсияҳои муаллиф ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Дар муқаддимаи диссертатсия мубрамии мавзӯи таҳқиқи диссертатсионӣ асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши масъалаи илмӣ арзёби гардида, робитаи таҳқиқи диссертатсионӣ бо лоиҳаҳои дигари илмӣ нишон дода шудааст. Дар тавсифи умумии таҳқиқот объект ва предмети таҳқиқ, мақсад ва вазифаҳои он, фарзияи таҳқиқ, асосҳои назариявӣ ва методологии кори илмӣ, наwgониҳои илмӣ, нуқтаҳои барои ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назариявӣ ва амалии натиҷаҳои таҳқиқи диссертатсионӣ бо шиносномаи ихтисоси илмӣ, саҳми шахсии доvtалаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот тавсиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия муайян карда шудаанд.

Дар кори диссертатсионӣ муаллиф мақсади асосӣ ва вазифаҳои таҳқиқотиро дуруст муайян намудааст. Дар шароити имрӯза зарурати омӯзиш ва баррасии илмӣ ташаккули сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, таҳлил ва баҳогузориҳои он ба яке аз вазифаҳои муҳими таҳқиқоти илмӣ мубаддал гардидааст. Маҳз, чунин зарурат интиҳоби мавзӯи мазкурро ҳамчун масъалаи таҳқиқоти диссертатсионӣ муайян менамояд.

Бояд қайд намуд, ки сиёсати давлатӣ ва раванди таҳияву татбиқи он дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон низ дар доираи арзишҳо ва принсипу меъёрҳои муайяну эътирофгардида ба амал бароварда мешаванд, ки дар доираи манфиатҳои миллӣ ва рушди низоми давлатдорӣ миллӣ воқеият пайдо менамоянд. Бо ба даст овардани истиқлолияти давлатӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон роҳи ислохотҳои соҳаҳои гуногуни ҳаёти ҷамъиятиро пеш гирифта, сиёсати давлатӣ ва рушди бевоситаю ҳамаҷонибаи онро вазифаи муҳимтарин меҳисобад. Ба сиёсати давлатӣ ҳам дар сатҳи муносибати универсалӣ ва ҳам дар сатҳи соҳавӣ таваҷҷуҳи махсус зоҳир намуда, онро ҳамчун воситаи муҳимтарин

ва асосии ҳалли масъалаҳои инкишофи ҷомеа ва низоми идоракунии самаранок мансуб медонанд.

Ба андешаи муаллиф маҳз сиёсати давлатӣ восита ва унсури муҳими таҳия ва ба амал баровардан барномаҳои махсуси сиёсӣ дар амалӣ намудани ислоҳоти соҳаҳои гуногуни ҷамъиятӣ дониста мешавад. Он унсури меҳварии ислоҳоти идоракунии сиёсии ҷомеа ва ташаккули инкишофи мутаносиби он мансуб мегардад. Аз ин рӯ, дар шароити имрӯза омӯзишу таҳқиқи ҷамаҷонибаи масъалаҳои алоқаманд ба ташаккул ва рушди сиёсати давлатӣ дар Тоҷикистон аҳамияти илмиву амалиро доро мебошад. Аз ин ҷост, ки унвонҷӯ Саидзода Д.С., мавзӯи мазкурро ба сифати кори диссертатсионӣ интихоб намудааст.

Дар боби аввали кори диссертатсионӣ - «Масъалаҳои назариявӣю методологии таҳқиқи раванди таҳияи сиёсати давлатӣ» муаллиф тавачҷуҳи асосиро ба тавсифи илмии мафҳум, моҳият ва хусусиятҳои сиёсат равона намуда, онро ба таври муқаррарӣ ҳамчун тавсифи идораи қорҳои давлатӣ ва ё ҷамъиятӣ ифода менамояд. Он фаъолияти муташаккили одамон, умумиятҳои иҷтимоӣ, ташкилотҳои сиёсӣ аст, ки аз манфиатҳо ва мақсадҳои онҳо бармеоянд ва дар системаи: иқтисодӣ, идеологӣ, маданӣ, ҳуқуқӣ, динӣ ва ғайра низ асосӣ ба ҳисоб мераванд.

Инчунин муаллиф тавачҷуҳи хоссае ба мактабҳо ва самтҳои афзалиятноки илмӣ ва ҷойгоҳи онҳо дар таҳқиқи масъалаи сиёсати давлатӣ ва муайян намудани самтҳои инкишофи он ва дарёфти роҳу воситаҳои таҳия ва татбиқи самараноки онҳо намудааст. Дар саромати муносибатҳои фаҳми махсуси сиёсат қарор гирифтааст, ки он аз таълимоти Арасту оғоз мегардад. Арасту сиёсатро шакли мутамаддини умумият медонист, ки баҳри хайрияти умум ва ҳаёти хуррам хизмат менамуд. Чунин ҳолати ҷомеаро замоне муваффақ шудан мумкин аст, ки сиёсатро дар маънои воситаи муҳими идоракунии ҷомеа ва асосан, қорҳои давлатӣ дарк бояд кард.

Ба андешаи муаллиф дар шароити имрӯза, миқдори зиёди маводҳо дар соҳаи низоми сиёсати давлатӣ ҷамъоварӣ шудааст, ки дар онҳо муносибатҳои заминавӣ ба мавзӯи таҳқиқот муайян карда шудаанд. Илова бар ин, гуногунӣ дар муайян намудани соҳаҳои таҳқиқот ва сохтори назарияи сиёсати давлатӣ ошкор шудаанд. Дар ин самт, се ҷиҳати асосии ҳулосагирии сиёсати давлатӣ мавҷуд аст:

- аҳамияти муайянкунандаи меъёрҳои сиёсӣю ҳуқуқӣ ва шаклҳои амалинамоии онҳо;
- усулҳои иқтисодии идоракунии ё танзимнамоӣ;
- ташкили фаъолияти хизматчиёни давлатӣ ва иерархияи маъмурии ташкилотҳои давлатӣ.

Дар боби дуюми рисолаи диссертатсионӣ - «Ташаккул ва инкишофи низоми таҳияи сиёсати давлатӣ дар шароити Тоҷикистони муосир» диққати асосӣ ба масъалаҳои ташаккули низоми ҳосаи таҳия ва татбиқи сиёсати давлатӣ, ки самтҳои муҳимтарини инкишофи ҷомеаро мураттаб ва мушаххас мегардонад ва аҳамияти калони назариявӣю методологӣ ва сиёсӣю амалӣ дорад, ҷалб мегарданд. Чунин гузориши масъала ҳам дар замони советӣ ва дар давраи соҳибистиклолии Тоҷикистон рӯзмарра мебошад.

Дар шароити имрӯза ташаккули ҷомеаи озоди маданӣ, ташаккул ва рушди давлати иҷтимоӣ, бунёди низоми идоракунии иҷтимоӣ, ки меҳвари онро идоракунии давлатӣ ташкил менамояд, аҳамияти хосаро касб намудааст. Ҷудо намудани вазифаҳои давлат ва ҷомеа, таъсири иқтисодӣ ба бозоргонӣ ба вазифаҳои давлат дархосту талаботҳои ҷиддиро нисбат ба сифат ва вазъияти рушди давлат пешниҳод менамояд, ки бо ҷанбаи эмперикӣ, ба ҷанбаи фаъоли амалигардии вазифаҳои давлат алоқаманд аст.

Ба андешаи Саидзода Д.С. дар давраи аввали инкишоф Ҷумҳурии Тоҷикистон ба як кишваре, табдил ёфт, ки ба низоми рушди мустақили давлатдорӣ гузашта аз тарафи ҷомеаи ҷаҳони шинохта шуд. Хусусияти асосии онро ташаккули системаи нави сиёсати давлатӣ бо муайян намудани самтҳои инкишоф ва татбиқи хосаи он ташкил менамоянд. Аз ин хотир, дар ҷумҳурӣ принципҳо, методҳо ва меъёрҳои нави таҳияи сиёсати давлатӣ ва раванди татбиқи он мавриди истифода қарор дода шуданд. Онҳо бояд ба ташаккул ва инкишофи давлатдорӣ навин мусоидат намоянд.

Дар натиҷаи бунёди давлатдорӣ навин ташаккули мақомоти нави идоракунии давлатӣ ба миён омаданд, ки ба низоми махсуси сиёсати давлатӣ ва раванди татбиқи он асос ёфтааст.

Диссертант мақсади асосӣ ва вазифаҳои таҳқиқотиро дуруст муайян намудааст. Дар адабиёти илмӣ моҳият, мундариҷа ва таъиноти сиёсати давлатӣ чунин тасниф карда мешавад: дар низоми муносибатҳои иҷтимоӣ сиёсати давлатӣ мавқеи асосиро ишғол намуда, барои мустаҳкам намудани давлат, устувории муносибатҳои ҷамъиятӣ, ҳимояи манфиатҳои давлатӣ ҳам дар дохил ва ҳам берун аз он хизмат менамояд; сиёсати давлатӣ ин вобастаи самараноки амалӣ намудани сиёсати дохилӣ, хоричӣ, иқтисодӣ ва мудофӣавӣ ба ҳисоб меравад.

Дар ин замина Саидзода Д.С. қайд менамояд, ки сиёсати давлатӣ танзимкунандаи асосӣ дар мубориза барои таъмини қонуният, режими ҳуқуқӣ, таъмини адолати иҷтимоӣ ва ҳимояи иҷтимоӣ-ҳуқуқии манфиати шаҳрвандон, шахсони ҳуқуқӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ баромад

менамояд. Сиёсати давлатӣ бо мақсади амалҳои пайваста ва самаранок таркиби кадрӣ хоссаро омода намуда, инчунин риояи ҳатмии дастурамал ва амру фармонҳо аз тарафи хизматчиёни давлатиро дархост менамояд.

Дар хулоса ва пешниҳодҳо натиҷаҳои асосии таҳқиқи диссертатсионӣ довталаб ҷамбаст гардидаанд.

Нуктаҳои илмӣ ва натиҷаҳои диссертатсия илман асоснок буда, бо далелҳои муътамади назариявӣ методологӣ ва таҳлилӣ мустаҳкам карда шудаанд. Муҳаққиқ қобилияти фаъолияти мустақилонаи илмӣ-эодии худро дар мақолаҳои илмӣ нашргардида ва баромадҳо муаллиф дар конфронсҳои сатҳи гуногун инъикос кардааст.

Хулоса диссертатсияи Саидзода Дилшод Саид дар мавзӯи “Самтҳои асосӣ ва тамоюлҳои таҳияи сиёсати давлатӣ дар шароити Тоҷикистони муосир” ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия (фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, №493) ҷавобгу буда ҷиҳати сазовор гардидан ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтоси 23.00.02 –Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ барои ҳимоя пешниҳод карда мешавад.

Роҳбари илмӣ, доктори илмҳои сиёсӣ,
дотсент, муовини директори
Маркази тадқиқоти стратегӣ назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Шарифзода Л.Ш.

5 –уми марти соли 2025

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе,
Ноҳияи Фирдавсӣ хиёбони Рудақӣ, 89
Тел.: +992 987 49-10-69
E-mail: slohuti@mail.ru

Имзои Л.Ш. Шарифзодаро тасдиқ менамоям,
сардори шӯъбаи кадрҳо
МТС назди Президенти ҚТ

Қудратова С.Р.